

Observationes metricae in poetas elegiacos Graecos et Latinos.

Pars altera.

Caput III.

De hexametro epico et elegiaco.

§. 8.

De hexametro epico et elegiaco Latino.

Postquam in fine §. 6 prioris de metro commentationis proximo anno editae satis demonstrasse nobis visi sumus, quantopere Ovidius omnes poetas et Latinos et Graecos formarum elegantia superet, nihil naturae magis consentaneum est, quam ut hujus poetarum principis carminibus utamur, ubi demonstrare nobis proposuimus, num quid discriminis inter versum heroicum et hexametrum elegiacum intercedat necne. Commodum praeterea ex poematis Musae Ovidianae ad nos eo venit, quod Naso tantam utriusque versuum generis materiam nobis praebet, quantam in ceteris poetis, quos tractandos nobis sumsimus, frustra quaesiveris. Quo largior autem versuum est copia, eo melius faciliusque artem, quae adhibitis numeris demonstrare studeat, quae rationes inter totum et singulas partes intercedant, eo ducere ut certum aliquid decernatur, multis nostrarum observationum locis probavimus. Sed, quamvis haec ita se habeant, tamen minime opus videtur esse, ab utraque parte in comparationem duci majores numeros, multo plus auctoritatis in eo positum esse censemus, quod efficitur ab altera parte quam plurimis, ab altera quam paucissimis versibus inter se collatis. Quapropter 560 versus *Metamorphoseon*, quos *Drobischius* §. 12 primae commentationis perscrutatus est, cum omnibus versibus *Fastorum*, quos aequae ac *Metamorphoses* Ovidius aetate adulta conscripsit, componimus, ut parvula hexametrorum epicorum copia et amplius hexametrorum elegiacorum numerus in contentionis judicium vocentur. Quibus carminibus ut ita dicam virilibus unum e *Nasonis juvenilibus* adnectimus, ut

eluceat, quid discriminis sit inter versum heroicum adultae aetatis et versum elegiacum poetae juvenis.

T a b u l a XXII.

O v i d i u s.						
Formae.	Hexameter elegiacus		Hexameter epicus.		Hexameter elegiacus.	
	Remed. Amoris = 407 h.		Metam. I lib. vers. 560.		Factor. I. I-VI (2485-10 v. sp.)	
dsss	65	16,0	76	13,6	400	16,2
dsds	41	10,1	63	11,25	308	12,4
dssd	40	9,8	78	13,9	373	15,0
dsdd	28	6,9	54	9,6	214	8,6
ddss	56	13,8	60	10,7	304	12,3
ddds	34	8,4	45	8,0	184	7,4
ddsd	42	10,3	57	10,2	290	11,7
dddd	27	6,6	33	5,9	131	5,3
sdss	23	5,6	26	4,6	71	2,9
sdds	6	1,5	13	2,3	37	1,5
sdsd	11	2,7	21	3,75	49	2,0
sddd	10	2,4	11	2,0	19	0,8
ssss	3	0,7	6	1,1	31	1,3
ssds	8	2,0	6	1,1	24	1,0
sssd	7	1,7	5	0,9	19	0,8
ssdd	6	1,5	6	1,1	21	0,8
	407	100	560	100	2475	100
Principia dactylica	433	81,8	466	83,2	2204	89,1
- spondiaca	74	18,2	94	16,8	271	10,9
	407	100	560	100	2475	100
Summa dactylor.	873	53,6	1228	54,8	5343	54,0
- spondeor.	755	46,4	1012	45,2	4557	46,0
	1628	100	2240	100	9900	100
Versus dactylici	169	41,5	200	35,71	338	33,8
- spondiaci	106	26,0	119	21,25	545	22,0
- aequi	132	32,4	241	43,04	1092	44,1
	407	100	560	100	2475	99,9
Clausulae monosyll.	2	0,5	2	0,4	11	0,4
- bisyllab.	182	44,7	306	54,6	1417	50,3
- trisyllab.	223	54,8	250	44,6	1048	48,8
- quadrisyl.	0	0	2	0,4	7	0,3
- quinque s.	0	0	0	0	2	0,1
	407	100	560	100	2485*)	99,9

*) Accedunt 10 vers. spondiazontes.

Paucissima quae ex collatis his formis nascuntur discrimina ejusmodi sunt, ut facillime ex imparibus quibus usi sumus versuum numeris explicari possint. Hexameter igitur epicus fere nihil differt ab elegiaco, inseritur potius eodem modo inter cetera Ovidii carmina elegiaca Metamorphoseon ad structuram rhythmicam, quo modo poemata distichis scripta sese excipere priore observationum nostrarum parte demonstravimus. Effecimus enim media fere paragrapho sexta poetarum elegiacorum Latinorum poemata minus dactylice in principio distichi constructa inter opera juvenilis aetatis referenda, carmina autem cum plurimis initiis dactylicis florenti aetati adnumeranda esse. Ab hac, quam condidimus, lege hexameter epicus non recedit. Tabula supra posita docet principia dactylica Remedii Amoris esse numero minima, Fastorum numero maxima et inter utraque medium fere locum obtinere Metamorphoseon versus. Optimo jure colligi potest, si majorem hexametrorum epicorum numerum contullemus, futurum fuisse, ut numerus 83,2 paullulo augetur, et sic magis accederet ad Fastorum numerum 89,1, sed ita quoque satis firmatur lex a nobis condita. Quod attinet ad singulas formas, tantulum inter eas intercedere diversitatis tabula docet, ut paene ad nullum redeat numerum. Si quid reperitur dissimilitudinis, non est in priore sed in altera hexametri parte. Versus enim heroicus clausulas bisyllabas praefert, dum in hexametro elegiaco trisyllabae bisyllabas superant aut eas exaequant. Quod cur ita sit et aliter esse nequeat, nihil facilius intellectu, postulat enim distichon tot clausulas bisyllabas in fine pentametri, ut poeta, licet summus sit artifex, in exitu hexametri elegiaci pluribus clausulis trisyllabis uti cogatur, quam in extremo versu heroico, quem pentameter non subsequitur. Hac discrepantia, quam minimi momenti esse affirmamus, non neglecta, paritur haec lex:

Hexameter epicus Latinorum, excepto bisyllabo fine praeponderante, fere nihil distat ab hexametro elegiaco.

Praeter Ovidium Catulli et Tibulli pauca tradita sunt carmina epica. Ac primum quidem de Catullo dicendum. Versu longo poeta Veronensis carmen nuptiale et epithalamium Pelei et Thetidos composuit, quae carmina omissis versibus paribus et spondiazontibus 430 versus continent; poematum elegiacorum omnium, omissis ejusdem naturae versibus, sunt 311 versus. *Drobischium* auctorem secuti formas versuum epicorum numeris consignamus proxima in tabula, additis clausulis polysyllabis.

T a b u l a XXIII.

C a t u l l u s.				
Formae:	Hexameter epicus.		Hexameter elegiacus.	
dsss	124	28,8	79	25,4
dsds	51	11,9	28	9,0
dssd	15	3,5	23	7,4
dsdd	5	1,2	7	2,3
ddss	55	12,8	28	9,0
ddds	15	3,5	9	2,9
ddsd	6	1,4	10	3,2
dddd	1	0,2	3	1,0
sdss	65	15,1	27	8,7
sdds	7	1,6	14	4,5
sdsd	8	1,9	4	1,3
sddd	4	0,9	5	1,6
ssss	43	10,0	42	13,5
ssds	25	5,8	16	5,1
sssd	3	0,7	11	3,5
ssdd	3	0,7	5	1,6
	430	100	311	100
Principia dactylica	272	63,3	187	60,2
- spondiaca	158	36,7	124	39,8
	430	100	311	100
Summa dactylor.	589	34,2	442	35,5
- spondeor.	1131	65,8	802	64,5
	1620	100	1244	100
Versus dactylici	31	7,2	34	10,9
- spondiaci	260	60,5	175	56,3
- aequi	139	32,2	102	32,8
	430	100	311	100
Clausulae monosyllab.	3	0,7	16	4,9
- bisyllab.	259	56,9	162	49,9
- trisyllab.	160	35,2	133	40,9
- quadrisyll.	29	6,3	12	3,7
- quinque s.	4	0,9	2	0,6
	455	100	325	100

Collati hi versus Catulliani denuo confirmant, fere nihil intercedere dissimilitudinis inter hexametrum epicum et elegiacum, exceptis clausulis bisyllabis, quae apud Catullum quoque in versu heroico bisyllabis hexametri epici superiores sunt. Spondiacos versus et spondiaca principia, quibus praeter ceteros poetas elegiacos

Latinos Catullum insignem esse et ad exemplaria Graeca accedere in priore commentatione demonstravimus, ejus versuum epicorum propria esse, non est quod miremur. —

T a b u l a XXIV.

T i b u l l u s.				
Formae:	Hexameter epicus.		Hexameter elegiacus.	
dsss	36	17,0	33	17,5
dsds	30	14,2	26	13,8
dssd	19	9,0	12	6,3
dsdd	9	4,3	6	3,2
ddss	22	10,4	25	13,2
ddds	17	8,1	15	7,9
ddsd	6	2,8	13	6,9
dddd	5	2,4	3	1,6
sdss	7	3,3	12	6,3
sdds	12	5,7	10	5,3
sdsd	10	4,3	6	3,2
sddd	5	2,4	1	0,5
ssss	15	7,1	7	3,7
ssds	6	2,8	13	6,9
sssd	10	4,8	7	3,7
ssdd	2	0,9	0	0
	211	100	189	100
Principia dactylica	144	68,2	133	70,4
- spondiaca	67	31,8	56	29,6
	211	100	189	100
Summa dactylor.	380	45,2	340	44,9
- spondeor.	464	54,8	416	55,1
	844	100	756	100
Versus dactylici	42	19,9	38	20,1
- spondiaci	68	32,2	72	38,1
- aequi	101	47,9	79	41,8
	211	100	189	100
Clausulae monosyll.	0	0	1	0,5
- bisyllab.	144	68,2	93	49,2
- trisyllab.	36	31,3	94	49,8
- quadrisyll.	0	0	1	0,5
- quinque s.	1	0,5	0	0
	211	100	189	100

Restabat denique Tibullus. Reperitur in ejus carminibus initio libri IV laus Messallae versu heroico conscripta, quae est 211 versuum. Jam in priore nostra-

rum commentationum fasciculo aperte professi sumus, nos facere non posse, quin novissimo poetarum elegiacorum Latinorum editori, artis criticae peritissimo *Luciano Muellero*, toto animo assentiamur, qui, quod plus semel jam a viris doctis prolatum est, incerti auctoris esse hoc carmen scribit. Sed ne quid praetereamus, in tabula XXIV versiculos illos epicos, qui sub Tibulli nomine feruntur, cum ejusdem poetae primitiis elegiacis supra composuimus, quibus collatis iterum verum fieret, quod initio diximus, miram quandam esse versuum heroicorum et elegiacorum affinitatem. At noli negligere, ex sola similitudine metrica tam paucorum versuum nihil posse colligi de vero auctore, nisi gravior ratio accedat. Mera sane formarum structura laudis Messallae non impedit, quominus a Tibullo profectum esse hoc carmen statuamus, at obstat totius carminis fucata ista, ut ita dicam, et quaesita tractatio, quae, quantumvis refragetur *Teuffelius*, tam dissimilis est simplici et naturali arti Tibullianae, ut cum Viro illo doctissimo facere non possimus.

§. 9.

De hexametro epico et elegiaco Graeco.

Minus prospere nobis hexametrum epicum cum elegiaco comparantibus accidit Graeco in sermone, quod eorundem poetarum carmina inter se conferendi facultas data non est, quae apud Romanos quam maxime observationibus nostris favebat. Nam si excipis paucissima trunca quaedam heroica, quae rarissima leguntur apud Phocylidem Critiam Platonem Cratetem et numero tantula sunt, ut in examen vocari vix queant, epicae reliquiae poetarum elegiacorum Graecorum ad nos non pervenerunt. Coacti igitur diversorum poetarum carmina inter se conferre, comparamus cum Homero poetas antetheognideos et Theognidem*), quippe qui ad Homericam aetatem proxime accedant, et ex libris Homericis iterum *Drobischium* secuti eligimus librum Iliadis primum et eundem Odysseae librum, quorum illius sunt, detractis versibus spondiazontibus, 581, hujus 418 versus, dum poetarum antetheognideorum 271, Theognidis 685 versus leguntur.

*) Quae sub Theognidis nomine feruntur, procul dubio non ab uno eodemque poeta omnia profecta esse vix est quod moneamus; est igitur nobis unus hic poeta pro multis, quorum nomina ignoramus.

T a b u l a XXV.

Formae:	Antetheognid.		Theognis.		Iliados lib. I.		Odysseae lib. I.	
dsss	1	0,4	2	0,3	7	1,5	3	0,7
dsds	14	5,1	40	5,8	34	5,9	26	6,2
dssd	6	2,2	43	6,3	14	2,4	7	1,7
dsdd	48	17,3	122	17,8	95	16,4	72	17,2
ddss	4	1,4	9	1,3	5	0,9	8	1,9
ddds	6	2,2	33	4,8	51	8,8	30	7,2
ddsd	12	4,3	30	4,4	29	5,0	20	4,8
dddd	51	18,4	86	12,6	117	20,1	74	17,7
sdss	2	0,7	3	0,4	10	1,7	5	1,2
sdds	18	6,5	39	5,7	32	5,5	39	9,3
sdsd	6	2,2	27	3,9	12	2,1	16	3,8
sddd	48	17,3	126	18,4	101	17,4	49	11,7
ssss	1	0,4	2	0,3	3	0,5	1	0,2
ssds	11	4,0	29	4,2	20	3,4	19	4,5
sssd	9	3,2	21	3,1	5	0,9	10	2,4
ssdd	40	14,4	73	10,7	46	7,9	39	9,3
	277	100	685	100	581	100	418	100
Principia dactylica	142	51,3	365	53,3	352	60,6	240	57,4
- spondiaca	135	48,7	320	46,7	229	39,4	178	42,6
	277	100	685	100	581	100	418	100
Summa dactylorum	745	67,2	1794	65,5	1624	69,9	1116	66,7
- spondeorum	363	32,8	946	34,5	700	30,1	556	33,3
	1108	100	2740	100	2324	100	1672	100
Versus dactylici	165	59,5	397	57,9	393	67,64	245	58,6
- spondiaci	24	8,7	57	8,3	45	7,75	38	9,1
- aequi	88	31,8	231	33,7	143	24,61	135	32,3
	277	100	685	100	581	100	418	100
Clausulae monosyllab.	13	4,7	17	2,5	11	1,8	12	2,7
- bisyllab.	92	26,5	260	37,4	157	25,7	137	30,9
- trisyllabae	127	51,9	310	44,7	279	45,7	211	47,5
- quadrisyllab.	33	11,9	90	12,9	119	19,5	56	12,6
- quinque s.	14	5,0	17	2,5	45	7,3	27	6,1
- sex syllab.	—	—	—	—	—	—	1	0,2
	279*)	100	694*)	100	611*)	100	444*)	100

Paullo majorem apparet intercedere apud Graecos inter versum heroicum et elegiacum discrepantiam quam apud Latinos, quae partim sane eo explicatur, quod diversorum poetarum carmina conferenda erant, partim arte metrica minus exulta.

*) Adjecti sunt versus spondiazontes.

Pervenisse enim constat poetas Latinos et praeter ceteros Ovidium ad tantum perfectionis gradum, ut dactylica pentametri natura structurae hexametri dactylicae nihil officeret. Id qui in universum affirmaret de poetis Graecis, erraret. Clarissime docet tabula XXV naturam Iliados versuum, cum plurimis versibus dactylicis referta sit, maxime recedere ab hexametro elegiaco, Odysseae autem versus, quippe qui minus dactylice structi sint, exaequare versus antetheognideos et theognideos. Principia dactylica, quae praeter cetera numerum dactylicum parere antea demonstratum est, plurima leguntur in Iliade, pauciora in Odyssea, paucissima in poetis elegiacis, quamvis summae dactylorum et spondeorum apud omnes hos poetas fere pares sint. Quod clausulae non eandem exhibent in Graecis versibus discrepantiam, quam intercedentem vidimus in Latinis, in eo positum est, quod clausulae bisyllabae non ita polysyllabas exsuperant in illis ut est in his. Favent potius Graeci clausulis trisyllabis, quae in elegis et in carmine heroico aequae frequentes leguntur. His expositis apparet, intercedere inter hexametrum epicum et elegiacum Graecum majorem sane discrepantiam quam inter eosdem versus Latinos, at talem esse quae apud Graecos quoque minoris sit momenti, ita ut optimo jure hexameter elegiacus Graecus plurimis nominibus aequare hexametrum epicum dicatur.

Caput IV.

De figuris metricis et collocatione metrica.

§. 10.

De anaphora et antithesi metrica, de chiasmo metrico.

Quo saepius inter verborum figuras repetitio (*ἀναφορά*) et in eorum collocatione decussatio (*χiasmός*) reperiuntur et quo minus, quantopere et orationis et poeseos vim augeant dictionemque ornent, cuiquam ignotum est, eo magis mirandum, quod metrorum repetitio et decussatio haud unquam dignae visae sint, quae commemorentur. Non minus enim hae metri quam illae sermonis praestantiam efferrunt et veteres, quorum aures erant capacissimae metricarum elegantiarum, procul dubio venustatem metri, figurarum et collocationis aequae sentiebant atque verborum. Quodsi quaeris, utram metricae hae figurae et collocationes consilio an fortuito ortae sint, quod valet de oratoribus, idem de poetis valere mihi videtur. Sicuti

verus orator sua sponte suo loco apta repetitione et decussatione utitur, poeta quoque longe plurimis locis insecius metricas illas figuras apto loco effundit. Ut auditorum Germanicorum aures extremorum verborum simili sonitu permulcentur, sic cum Graeci, tum Romani rhythmicis illis leporibus delectabantur, quos rarissimos, ne dicam nullos a Viris doctis praedicatos esse observamus.

Dicamus priore loco de repetitione metrica. Quantum video duplex est repetitio: aut simplex metri aut metri et verborum repetitio, quarum illa longe frequentior hac observatur. Alterius, quam secundo loco posui, exempla affero haec, ex Fastis (IV, 723 et 725 et V, 263 et 265) desumpta:

Certe ego de vitulo cinerem stipulasque fabalis...

Certe ego transilui positas ter in ordine flammis...

et Si bene floruerint segetes, erit area dives:...

Si bene floruerint oleae nitidissimus annus:....

Adde Epp. ex P. IV, 7, 19 et 21.

Longe frequentior est simplex metri repetitio, cujus exemplum infra sequitur hoc, quod legitur in Epistulis (XII, 125, 127, 129):

Quaeque vomit totidem fluctus totidemque resorbet,

Sospes ad Haemonias victorque reverteris urbes:

Quid referam Peliae natas pietate nocentes....

Cum his versibus comparari possunt ejusdem epistulae versus 133 et 135:

Ausus es ... o! justo desunt sua verba dolori ...

Iusta domo cessi natis comitata duobus.

et ibid. 193 et 195:

Redde torum, pro quo tot res insana reliqui:

Non ego te imploro contra taurosque virosque.

Eadem forma *dsss*, quam in prioris commentationis tabulis XV et XVII frequentatissimam esse demonstravimus, ex. gr. in Epp. ex P. II, 1, 23 sqq. quinques redit. Pleno gradu vel potius pleno versu ut ita dicam ingreditur poeta et repentinus et necopinatus in eundem numerum delabitur. Inde ex mea quidem sententia explicatur, quod haud raro metra, quae apud hunc illumve poetam alias rarissima leguntur, aliquoties sese excipiunt, veluti apud Propertium bis forma *sssd* (IV, 13, 13 et 15) et bis forma *ddsd* (IV, 17, 9 et 11) redit. Affero nonnullas repetitiones metrorum minus usitatorum, quae bis vel ter redeunt:

dddd: Ov. Fast. IV, 43 et 46. 661 et 663. Trist. III, 1, 77 et 79.

dsdd: Ov. Fast. VI, 613, 615, 617.

ssss: Ov. Trist. III, 1, 65 et 67. V, 6, 41 et 43.

sssl: Ov. Epp. ex P. I, 4, 39 et 41.

sdss: Ov. Fast. I, 173 et 175. Epp. ex P. I, 4, 51 et 53.

sdds: Ov. Fast. VI, 15 et 17. Epp. ex P. I, 6, 45 et 47.

Facillime exempla coacervari et locis aliorum poetarum allatis augeri possunt, sed sufficientur hujus usus documenta ex poetarum principe desumpta; hoc autem silentio praeterire nolumus, ut singulorum hexametrorum, sic totorum distichorum metricam reperiri repetitionem. Afferimus nonnulla exempla ex Epp. ex Ponto, veluti I, 3, 23 sqq.:

Tollere nodosam nescit medicina podagram,
Nec formidatis auxiliatur aquis,
Cura quoque interdum nulla medicabilis arte:
Aut, ut sit, longa est attenuanda mora.

ibid. 37 sqq.:

Quid melius Roma? Scythico quid frigore pejus?
Huc tamen ex illa barbarus urbe fugit.
Cum bene sit clausae cavea Pandione natae,
Nititur in silvas illa redire suas.

ibid. 75 sqq. 4, 47 sqq. 5, 71 sqq. 6, 45 sqq. 9, 41 sqq. II, 1, 27 sqq. 49 sqq. 2, 109 sqq. 4, 23 sqq. 7, 11 sqq. 71 sqq. 9, 51 sqq. 10, 37 sqq. 11, 21 sqq. III, 1, 47 sqq. 61 sqq. 69 sqq. 85 sqq. 99 sqq. 127 sqq. 2, 1 sqq. 3, 47 sqq. 4, 47 sqq. 105 sqq. 9, 15 sqq. IV, 6, 45 sqq. 7, 19 sqq. 29 sqq. 8, 65 sqq. 73 sqq. 87 sqq. 9, 101 sqq. 10, 25 sqq. 12, 29 sqq. 13, 31 sqq. 37 sqq.

Haec sunt, nisi qua me fugerunt, distichorum metricae repetitionis exempla, quae leguntur in Epp. ex Ponto, ea quidem non rara, sed talia, quae nusquam plura duobus distichis amplectentur. Cum igitur repetitio per tria vel quatuor vel complura disticha continuata veterum aures similitudine offendisse videatur, vituperamus, quod interpretes nostri tantum abest ut veteres poetas imitati parce ea figura utantur, ut nimis coacervata illa repetitione ubertati ac divitiis metrorum valde officiant. Sed de hac re capituli quinti § 12 accuratius dicendi erit locus.

Licet modica repetitio illa metrica poetis elegiacis Latinis et Graecis*) in

*) Anaphorae Homeri metricae nonnulla exempla attulit *Drobischius*, Act. Societ. Regiae Lips. 1. Julii 1868 pag. 56. Adde *Theognid.* v. 683 sqq.:

Πολλοὶ πλοῦτον ἔχουσιν ἀδρῆες· οἱ δὲ τὰ κατὰ
ζητοῦσιν χαλεπῇ τιμῆ μιν οὐκ ἀπέχουσιν.
Ἐρδῆεν δ' ἀμφοτέροισιν ἀμχαρὴ παρίσκειται.

deliciis fuerit, nihil impedit, quominus hic illic contentiones sive contraria (*ἀντιθέσεις*) inserantur, ut hexametri dactylici prioris distichi a versibus spondiacis proximi distichi et ex contrario hexametri spondiaci a versibus dactylicis excipiantur. Prioris contentiones exemplum affero locum qui legitur in fine carminis decimi libri Amorum primi (v. 59 et 61):

Est quōquē carminibus mēritas cēlēbrare puellas

Dos mea. quam volui, nota fit arte mea.

Scīndentūr vestēs, gēmmāe frāngentur et aurum:

cui loco addi possunt: Amor. I, 13, 33 et 35. II, 5, 41 et 43. Art. amat. III, 233 et 235. Remed. 805 et 807. Fast. II, 59 et 61. III, 501 et 503. Trist. I, 5, 67 et 69. Epp. ex P. IV, 10, 73 et 75. Prop. I, 6, 1 et 3.

Alterius contentiones, in qua formam *ssss* subsequitur forma *dddd*, exemplum legis in Propertii libri primi carmine tertio (vv. 31 et 33):

Donec diversas percurrens luna fenestras,

Luna moraturis sedula luminibus,

Compositos levibus radiis patefecit ocellos

Ejusdem numeri sunt apud Propertium II, 6, 23 et 25, apud Ovidium Amor. III, 3, 37 et 39. Heroid. II, 77 et 79.

Quo accuratius hos locos examinaverimus, facere non poterimus, quin fateamur, repetitionibus et contentiones, quas enumeravimus, colorem metricum carminibus inditum esse, qui sententiis prolatis aptissimus sit. Ab eo enim nunquam et nusquam potest recedi, verum poetam egregium quodque argumentum in optimam quamque infundere formam.

Sed jam dicendum de decussatione seu chiasmo metrico, cujus formas ita notamus, ut a dactylicis ad spondiacas transeamus. Vix est, quod commemoremus, fieri non posse, quin illae maxime a spondiacis, hae omnes a dactylicis principiis excipiantur. Prioris generis quinque, alterius quatuor recensemus formas.

Ibid. 707 et 709, 721 et 723. Totorum distichorum repetitionem metricam legis ex. gr. apud eundem poetam v. 347 sqq.:

σὺ λήσαντις ἔγω δὲ κῶων ἐπέργαι χαράδρη,

χειμῶν ποταμῶ πάντ' ἀποσιώμενος

τῶν δ' εἴη μέλαν αἶμα πείν' ἐπὶ τ' ἰσθλὸς ὄροιο

δαίμων, ὅς κατ' ἐμὸν νοῦν τεύλοισι τάδε.

Adde 453 sqq.

2*

1) Formae *dsds* comes est forma *sdsd*:

Prop. I, 13, 19 et 21: *Nōn ēgō cōplēxūs pōtūi dīducere vestros:*

Nōn sic Haemōnio Salmōnīdā mixtus Enipeo.

Adde: Prop. I, 20, 17 et 19. II, 9, 47 et 49. IV, 22, 3 et 5. Ov. Fast. II, 703 et 705. Trist. II, 413 et 415. V, 4, 35 et 37. Epp. ex P. II, 5, 9 et 11.

2) Formam *dsdd* subsequitur forma *ddsd*:

Ov. Trist. II, 517 et 519: *An gēnūs hōc scripti faciunt suā pulpita tutum,...*

Et mea sunt populo saltata poemata saepe,....

Adde eorundem carminum V, 11, 1 et 3. 15 et 17. 14, 33 et 35.

3) Formam *sssd* praecedit forma *dsss*:

Ov. Ibis 191 et 193: *Hic et erit, ramos frustra qui captet, et undas: ...*

Nec mortis poenas mors altera finiet hujus, ...

Adde Heroid. 12, 173 et 175. Epp. ex P. IV, 8, 57 et 59.

4) Forma *dlss* comitatur formam *ssdd*:

Ov. Amor. II, 7, 5 et 7: *Candida seu tacito vidit me femina vultu,*

Si quam laudavi misero petis ungue capillos....

Adde Prop. V, 9, 67 et 69. Theogn. 173 et 175. Aetol. 2, 1 et 3.

5) Forma *sddd* sociam se adjungit formae *ddds*:

Callim. 14, 3 et 5: *ἄπροά πανί' ἐγένοντιο παραχρημ' ὄσσα τ' ὀδόντων....*

καὶ τῶν οὐδέν' ἐμεινέν ἐς αὔριον. ὄσσα δ' ἀκούας....

Jam apponimus his formis dactylicis eas, quae a spondeo incipiunt:

1) Formam *sdsd* subsequitur forma *dsds*:

Ov. Ars am. I, 151 et 153: *Et si nullus erit pulvis, tamen excute nullum:*

Pallia si terra nimium demissa jacebunt.

Adde ejusd. poetae Fast. I, 267 et 269. Epp. ex P. III, 3, 41 et 43. IV, 1, 3 et 5. 16, 27 et 29. Prop. II, 1, 3 et 5.

2) Formae *ssdd* comitem se adjungit forma *dlss*:

Ov. Amor. II, 2, 61 et 63: *Quid dispar certamen inis? tibi verbera victo....*

Non scelus adgredimur, non ad miscenda coimus..

Adde Ov. Fast. V, 79 et 81. VI, 215—217. Epp. ex P. IV, 8, 53 et 55. 12, 43 et 45. Trist. II, 437 et 439.

3) Formam *sssd* subsequitur forma *dsss*:

Ov. Remed. Am. 55 et 57: *Vixisset Phyllis, si me foret usa magistro, ...*

Nec moriens Dido summa vidisset ab arce.

Ibid. 213 et 215. 501 et 503. Trist. II, 459 et 461. IV, 1, 5 et 7. 10, 71 et 73. Prop. II, 31 et 33. III, 18, 11 et 13.

4) Formae *sddd* socia est forma *ddd*s:

Prop. II, 8, 3 et 5: *Nullae sunt inimicitiae nisi amoris acerbae: ...*

Possum ego in alterius positam spectare lacerto?

Adde Ov. Amor. III, 11, 41 et 43. Art. am. II, 225 et 327. Heroid. 12, 145 et 147. Solon. 2, 1 et 3.

Sed tantum abest, ut omnia quae de chiasmo dicenda sint exsecuti simus, ut multa nondum commemoraverimus. Sedecim enim hexametri formarum omnes eae hic referendae sunt, quae a dactylo incipientes spondeo clauduntur et alteras formas habent subsequentes, quae a spondeo incipientes dactylo clauduntur. Cum exemplis optime omnia illustrentur, jam hic appono nonnullas hujus generis formas:

1) Forma *sssd* comitem sibi adjungit formam *ddd*s:

Ov. Amor. III, 6, 15 et 17: *Nunc opto currum, de quo Cerealia primum ...*

Prodigiosa loquor veterum mendacia vatum.

Adde Epp. ex P. II, 3, 73 et 75. Prop. I, 15, 17 et 19. Theogn. 413 et 415.

2) Forma *dsss* copulatur cum forma *sddd*:

Trist. I, 5, 21 et 23: *Ut foret exemplum veri Phoeceus amoris ...*

Si non Euryalus Rutulos cecidisset in hostes, ...

3) Formam *sddd* subsequitur forma *dsss*:

Catull. 104, 1 et 3: *Credis me potuisse meae maledicere vitae, ...*

Non potui, nec, si possem, tam perditae amarem.

Adde Prop. IV, 6, 63 et 65. Ov. Epp. ex P. III, 6, 15—17.

4) Forma *ddd*s comitem sibi sumit formam *sssd*:

Prop. I, 17, 15 et 17: *Nonne fuit levius dominae pervincere mores ...*

Quam sic ignotis circumdata litora silvis ...

Adde Ov. Epp. ex P. II, 11, 1 et 3.

Distant sane hae formae modo enumeratae a prioribus, sed majore vel minore dactylorum et spondeorum numero, non genere differunt, in chiasmo enim metrico,

quem vocamus, cum omnia nitantur in versuum principiis et clausulis, has formas, quas ultimo loco posuimus, omnino non dissimiles esse iis, quas supra commemoravimus, neminem potest effugere.

Sed quamvis his expositis uberrimas varietates hexametri elegiaci, qui modo repetitiones modo contentiones modo decussationes insertas exhibet, ab omni parte minime consideraverimus, tamen ex paucis iis quas attulimus, conjici potest, venustatem et pulchritudinem distichi in illis mutationibus quam maxime niti, quae satis juste nondum aestimatae sunt. Minime mirum id quidem! Ubi legentium animi argumento tenentur, facillime fit, ut formam negligentia praetereant, et tamen sola ea explicatio, quae quam accuratissime distichon in ossa dissolvit, nos potest docere, quomodo factum sit, ut antiquae poeseos numeri, id quod in praefatione diximus, non solum orbem terrarum affectaverint, sed expugnaverint. Sed hisce ex uberrimis formis ad tantam perfectionem provectis quam paene inexsuperabiles difficultates ei, qui iisdem numeris veteres poetas elegiacos interpretari conatur, nascantur, cum id agere studet, ne deteratur quod cujusque poetae proprium sit, demonstrandi potestas postea data erit. Atqui ea omnia, quae disputamus, pertinent ad meram osteologiam, quam vocat *Drobischius*; quantopere augeantur necesse est difficultates interpretationis, ratione syndesmologiae*) habita!

§. 11.

De pentametris similiter consonantibus**).

Ab hexametro elegiaco, quem praecedente paragrapho illustravimus, transimus ad ejus quasi uxorem, quam vocat *Otofredus Muellerus*, et tractabimus pentametros in medio et fine similiter consonantes. Hexametros quoque similiter consonantes reperiri notissimum est, de quibus *Guilhelmus Grimm* qua fuit sagacitate egregie egit in Actis Societatis Regiae Berolinensis anni hujus saeculi LI pag. 521 seqq. Vir ille doctissimus cum diversa versuum consonantium genera tractaret, facere non potuit quin de pentametro quoque dissereret. Neque diversis illis generibus neque stupenda poetarum multitudine, quibus insignis est illa commentatio, in

*) Nonnulla ad hexametri syndesmologiam spectantia eleganter scripsit *Adolphus Brieger* in libello scholae Posnaniensis (anni 1866) pag. 22 sqq. et passim *O. F. Gruppe*, deutsche Uebersetzerkunst.

**) Cum de magna illa discrepantia, quae intercedit inter linguae Latinae et Germanicae versus similiter consonantes, tam egregie disseruerit *Gruppe* (l. l. pagg. 2 et 291 sub finem), non est quod dicamus, id quod nos dicimus „Reim“, valde differre a Graecorum et Romanorum versibus, quorum clausulae inter se consonantes sunt.

nostris observationibus cum viro praeclarissimo concertare nobis in animo est, aliud enim nobis proposuimus. Tractabimus pentametros in medio et in fine consonantes — hoc enim genus praeter cetera in aures audientium incidit — et ita quidem ut demonstremus, quatenus veteres poetae versuum id genus consonantium sensu moti sint, seu quod eodem redit, utrum consilio versus consonantes scripserint necne. Sed priusquam exquirendi facimus initium, id monitum volumus, nos in similiter consonantium versuum numero non referre eos, qui medii et extremi exeant in syllabas imparis mensurae, veluti illud Ovidianum, quod legitur in Heroidibus (XI fin.):

Perfer! mandat̄is perfruar ipse patr̄is.
vel quod est in Amoribus (II, 8, 24):

Unumst̄ e dominis̄ emeruisse satis.
vel Catullianum illud (LVIII, 52):

Scitis, et in quo mē corruerit genere.
et quae similia leguntur: Ov. Epp. ex P. IV, 9, 18. Fast. IV, 62. 94. 750. 908. V, 526. Amor. II, 9, 20, 54. 14, 28. III, 2, 54. Trist. V, 2, 26. V, 4, 30. 13, 32. V, 14, 24. Ibis 630. Tib. I, 1, 62. 3, 44. 6, 54. Prop. I, 12, 14. 17, 2. II, 1, 14. 5, 13. III, 34, 50. IV, 18, 20. 19, 2. Theogn. 390.

At tales pentametros recepimus, qualis legitur ex. gr. apud Propertium II, 1, 44:
enumerat miles vulnera, pastor oves,
quia miles ultimam syllabam hoc loco positione producit.

Triplici modo quantum video nascuntur versus similiter consonantes, quorum qui propter frequentiam primum obtinent locum, formantur paribus nominibus, qui alterum paribus verbis, denique qui ultimum tenent locum pari et nominum et verborum exitu pariuntur.

Primi generis tot exempla quavis poematum elegiacorum pagina leguntur, ut singula afferre supersedere possimus. Rarius est alterum genus, cujus sunt loci veluti hi: Ov. Her. 6, 60:

Vir tuus hinc abeo, vir tibi semper ero.
et ibid. 64: Cetera te meminī non potuisse loqui.

Adde Fast. III, 328: Nunc quoque te celebrant, Eliciumque vocant.

Ibid. III, 676. IV, 222. Prop. III, 26, 28.

Rarissimum genus est ultimum, in quo nomen et verbum exitum similiter consonantem efficiunt. Affero Ov. Heroid. 7, 108:

Ipse sono tenui dixit: Elissa veni!

Adde Heroid. 8, 24. 110. Trist. V, 3, 6. Fast. IV, 594. VI, 28. 30.

Considerantibus nobis pentametrorum singulorum structuram multi sane occurrunt versus, quos poeta, si voluisset, consonantes efficere potuisset. Cur dixit Ovidius ex. gr. in Heroidibus (15, 182): Vix populum tellus sustinet illa suum, nisi voluit consonantem pentametri exitum vitare, cum facillima mutatione dicere posset: Vix tellus populum sustinet illa suum? Cur non mutavit Tibullus (I, 4, 12) suum: hic placidam niveo pectore pellit aquam: in: hic niveo placidam pectore pellit aquam? Nonne consulto vitavit Propertius versum similiter consonantem, scribens (I, 15, 42): O nullis tutum credere blanditiis? Ejusdem generis sunt, ubi paullo accuratius examinaveris, hi loci:

Ovid. Amor. I, 10, 15, 10. II, 9, 18. 10, 18. III, 5, 12. Remed. Am. 136. Art. amat. I, 482. 590. 660. II, 70. III, 38. 620. Fast. I, 24. 518. II, 144. 146. 690. 772. III, 764. 846. 874. Trist. I, 1, 120. 3, 40. II, 368. 454. III, 3, 56. 4, 26. 5, 44. 54. 14, 10. 28. 45. IV, 2, 54. 4, 38. V, 1, 6. 2, 58. 62. 7, 64. 10, 14. Epp. ex P. I, 3, 44. 4, 34. 8, 56. II, 2, 88. 3, 36. 68. 5, 34. 8, 20. III, 2, 40. 76. IV, 4, 26. 6, 26. Ibis 64. Tib. II, 5, 10. 114. Prop. I, 20, 40. II, 1, 74. III, 24, 52. IV, 10, 2. 18, 32. 19, 10.

Omnes hi loci, quorum numerus additis paucis quibusdam, qui nos effugerunt, paullulo augeri potest, testari videntur, quod praecipit *Fiedlerus* in libro, qui est de arte metrica linguae Latinae pag. 58, pentametros consonantes vitandos esse. Ita videri potest; at omni ope evitandum est, ut error iste tollatur. Duplici enim ratione refutatur *Fiedleri* praeceptum. Ac primum quidem metrica ratione. Demonstravimus, ut nihil dubii relinquatur, in priore nostrarum observationum parte poetas elegiacos Latinos id praecipue studuisse, ut in capite hexametri et pentametri unum vel plures dactylos collocarent. Quod si memoria tenuerimus, luculenter apparebit, cur multos versus, quos supra attulimus, poetae tales condiderint et *ῥμοιοτέλειον* vitaverint. Sic scripsit Ovidius, ut ex allatis locis nonnullos eligamus, Fast. II, 146:

Et liquidas mixto nectare fundit aquas,
ne, si scripsisset: et mixta liquidas, spondiacum faceret principium, optione aut dactylum aut spondeum eligendi data. Sic eadem ratione permotus dicit Tibullus II, 5, 114:

Praemoneo, vati parce, puella, sacro.
sic Propertius IV, 10, 2:

Ante meum stantes sole rubente torum.

Sed longum est, omnes allatos locos ita recensere. Hoc constat, poetas veteres rhythmum praeter ceteras res curasse, nam sermo Latinus et Graecus totus est rhythmicus. Ubi autem numerus non intercedit, quominus pentametri similiter

desinentes sint, fere omnes exitum cum medio versu consonantem exhibent. Nos non vana, sed vera contendere, optime collatio, quae nititur in adhibitis numeris, demonstrabit. Accurata pentametrorum consonantium descriptio poetarum Graecorum et Latinorum haec tabula continetur:

T a b u l a XXVI.

Poetae:	Carmina:	Vers. conson.		Vers. non cons.		
Poetae Graeci:	Theognis	86	12,4	605	87,6	
	Antetheogn.	31	11,1	249	88,9	
	Posttheogn.	76	18,1	343	81,9	
Catullus:	c. 65—67	22	25,6	64	74,4	
	c. 68	22	27,5	58	72,5	
	c. 69—116	24	15,1	135	84,9	
Tibullus:	I, 7. 4. 9. 8. 10	39	20,6	150	79,4	
	I, 1. 3. 5. 2. 6. II.					
	IV, 2—7. 13. 14	111	21,9	396	78,1	
	III, 1—6	23	15,9	122	84,1	
Poetae Latini:	lib. I.	101	28,6	252	71,4	
	lib. II.	44	24,9	133	75,1	
	lib. III.	122	24,2	382	75,8	
	lib. IV.	144	29,1	351	70,9	
	lib. V.	191	40,2	284	59,8	
Ovidius:	Amores	278	22,7	947	77,3	
	Epistul.	genuin.	304	24,3	948	75,7
		spur.	160	22,1	564	77,9
	Ars amat.	268	23,0	905	77,0	
	Remed. am.	93	22,8	314	77,2	
	Medic. fac.	10	20,0	40	80,0	
	Fasti	559	22,5	1926	77,5	
	Tristia	394	22,3	1372	77,7	
	Epp. ex P.	347	21,8	1248	78,2	
Ibis	80	24,9	241	75,1		

Observamus igitur plus quintam partem, fere quartam partem inter centenos versus esse pentametros similiter consonantes, immo in Propertii quinto libro, quem arte esse perfectissimum §. 5 prioris partis demonstravimus, versuum consonantium et non consonantium rationem esse 2:3, mathematicorum rationem si sequimur. Cum autem tanta apud optimos poetas sit versuum similiter consonantium copia, injuria fit, ut displiceant. Statuendum potius est, poetas elegiacos, nisi forte ratione metrica impedirentur, versus consonantes et non consonantes

promiscue admisisse idque eo minus vitare potuisse, quo magis epitheta a substantivis ita sejungere studerent, ut alterum in fine prioris, alterum in fine alterius partis collocarent.

Facile praeterea potest observari, poetis Latinis displicere in pentametris collocationem adjectivorum, quae fit decussatim. Verentur igitur, optione data, dicere, ut versu supra commemorato utamur:

Vix tellus populum sustinet illa suum

sed altero adjectivo a substantivo suo sejuncto alterum adjectivum cum substantivo inseritur:

Vix populum tellus sustinet illa suum.

Hoc collocandi usu permotus scripsit Tibullus:

Hic placidam niveo pectore pellit aquam

non autem decussatim:

Hic niveo placidam pectore pellit aquam.

Adjungas his locis: Tib. I, 3, 60:

Dulce sonant tenui gutture carmen aves.

Ov. Epp. ex Ponto II, 2, 56:

Non est confessi causa tuenda rei.

Cf. Tib. I, 1, 10. Ov. Trist. III, 10, 72. Fast. III, 558. IV, 770. Amor. I, 13, 8. Epp. ex P. II, 1, 26 etc.

Constat, Ovidium, poetarum principem, si versus similiter desinentes sprevisset, numquam scripturum fuisse carmen, quale legitur septimum libri Amorum primi, in quo inde a versu quadragesimo usque ad finem inter quindecim pentametros, novem sunt similiter consonantes.

Facile ex schedis nostris cumulare possumus locos, sed sufficiat paucos commemorare: Amor. I, 10, 44 et 46. 14, 52—56. II, 2, 10. 16. 22. 54. II, 10. III, 7. 9, 2. 6. 14 sqq. 10 init. Art. amat. I, 528 sqq. II, 114 sqq. 364 sqq. III, 136 sqq. 194 sqq. Trist. IV, 10, 80 sqq. Fast. III init. et 267 sqq. Remed. Am. 177—186. Tibull. I, 10, 22 sqq. 6, 68 sqq. II, 1, 26 sqq. II, 3, 43—56. Prop. I, 6, 15. II, 1. III, 19, 20 sqq. 20, 14 sqq. III, 33, 4 sqq. IV, 9, 44 sqq. 12. 13. V, 1 sqq. 5, 4 sqq. 11, 26 sqq. Omnibus his locis complures pentametri similiter consonantes sese excipiunt, sed reperiuntur etiam disticha, quorum non solum pentametri sed etiam hexametri sint in fine similiter consonantes, veluti Art. amat. I, 310—314:

Sive virum mavis fallere, falle viro!
 In nemus et saltus thalamo regina relicto
 Fertur, ut Aonio concita baccha deo.
 A quotiens vaccam vultu spectavit iniquo
 Et dixit: domino cur placet ista meo?

Adde ejusd. carmin. I, 206—208. Fast. V, 156—158. Quomodo denique, ut hujus disquisitionis finem adducamus, quomodo explicari potuisset, quod Naso scripsit Fast. II, 156: Callisto sacri pars fuit una chori pro: sacri Callisto pars etc. si homoeoteleuto offensus esset? Contra si poeta homoeoteleuton praetulisset, Epp. ex P. I, 3, 44 non scripsisset: Fomentis speras cedere posse tuis, sed: speras fomentis etc. et sic plurimis aliis locis, ubi principium dactylicum non obstat, quominus homoeoteleuton vitetur. His demonstratis repeto, quod dixi, censendum esse: Poetas versus similiter cadentes neque sprevisse neque iis favisse.

Caput V.

De disticho Germanico.

§. 12.

De elegis in Germanicum translatis.

Quo diligentius hac et priore commentatione carminum elegiacorum formas ea saltem metrica ratione habita, quam osteologiam dicit *Drobischius*, excussisse earumque elegantias illustrasse nobis videmur, eo facilius oritur quaestio, quatenus exemplaribus antiquis respondeant vernaculae interpretationes eodem metro confectae. Ut certum de hac re iudicium haberemus, accuratam hanc quaestionem instituimus, quam in observationibus nostris perscripsimus, qua instituta nos sermone arrogantiae pleno uti non putamus, si contendimus, formarum structuram et elegantias veterum poetarum — consulto tacemus hoc loco de argumento — a nulla translatione exaequari. Dum interpretes pernicioso isto errore perducti negant, disticha inter se discrepare, non solum poetarum Graecorum artem valde distare a Latinorum, sed etiam poetas Latinos inter se multum arte differre plane neglexerunt, ne dicam de leporibus et facetiis formae, quas §. 9 illustravi. Catullum aliis distichi formis atque Tibullum et Propertium usum esse et tres illos poetas

satis distare ab Ovidio priore commentatione demonstravimus. Quod ibi plenius atque latius perscripsimus, hoc loco coartantes. proxima tabula eas formas, quae singulis poetis praeter ceteras in deliciis fuerunt, apponimus, ita quidem ut eae quibus maxime faverint primum, quibus minus, secundum vel tertium vel quartum obtineant locum:

T a b u l a XXVII.

Poetae:	Hexametri.	Pentametri.
Tyrtaeus	dsdd et ssdd	} Graeci omnes: ds et ss
Mimnermus	dsdd, dddd, sddd, ssdd	
Xenophanes	dddd, sdds, sddd	
Solon	dsdd, ssdd, sddd, dddd	
Theognis	sddd, dsdd, dddd, ssdd	} ds et ss
Catullus	dsss et ssss	
Tibullus	dsss, dsds, ddss	
Propertius	dsss, sdss, dsds, ddss	
Ovidius	dsss, dsds, dssd, ddss, ddsd	} ds et dd

Haec formarum structura, cum non in singulis, sed in omnibus, uti supra demonstravimus, carminibus eadem compareat, ut poetae cujusque propria est quod attinet ad argumentum, quod tractat, ita haud minimam partem efficit, ut nobis non sentientibus carmina veterum tantopere placeant. Dum autem ii, qui in sermonem patrium horum poetarum libros transferunt, accuratam formarum antiquarum translationem negligunt, factum est, ut earum proprietatem et deleverint, et inscii corruperint, numero dactylico ex. gr. carminibus magis spondiacis et spondiaco carminibus magis dactylicis ut ita dicam inculcato. Cum breve et efficax sit iter per exempla, longum per praecepta, et proximi et hujus saeculi virorum doctorum interpretationes cum exemplari antiquo collatae optime comprobabunt, quid sentiam. Eligo carmen quod est ex praestantissimis Musae Tibullianae, tertium dico libri primi, et comparo id cum translationibus *auctoris non nominati* (Turici 1783), *Strombeckii* (Gottingae 1799), *Koreffii* (Lutetiae Parisiorum 1810), *Vossii* (Stuttgartiae 1810), incerti auctoris, ut videtur *Aloysii Baueri* (Ratisbonae 1816), *Ernesti Güntheri* (Lipsiae 1825), *Gruppi* (roemische Elegie, Lipsiae 1838), *Leopoldii* (in libello scholae Budissinensis 1852), *Teuffelii* (Stuttgartiae 1853), *Binderi* (ibidem 1862), *Eberzii* (Francofurti ad Moenum 1865).

Tabula XXVIII.

Hexameter.

Formae:	Tibullus	Anonym.	Stronbeck	Korff	Voss	Bauer	Guenther	Gruppe	Leopold	Teuffel	Binder	Ebers
dsss	10 21,3	0 0	0 0	2 4,3	0 0	2 4,26	0 0	1 2,1	1 2,1	2 4,3	2 4,3	0 0
dsds	12 25,5	5 10,6	4 8,5	2 4,3	5 10,6	2 4,26	0 0	4 8,5	3 6,4	0 0	0 0	0 0
dsdd	0 0	0 0	1 2,1	2 4,3	2 4,3	2 4,26	1 2,1	0 0	3 6,4	1 2,1	4 8,5	4 8,5
dsdd	4 8,5	4 8,5	1 2,1	0 0	2 4,3	2 4,26	2 4,3	2 4,3	1 2,1	4 8,5	4 8,5	3 6,4
ddss	6 12,8	3 6,4	3 6,4	4 8,5	0 0	4 8,5	1 2,1	0 0	0 0	1 2,1	4 8,5	0 0
ddds	3 6,4	2 4,3	3 6,4	2 4,3	5 10,6	2 4,26	5 10,6	1 2,1	4 8,5	2 4,3	3 6,4	3 6,4
ddsd	0 0	0 0	3 6,4	10 21,3	0 0	3 6,4	5 10,6	1 2,1	2 4,3	4 8,5	2 4,3	6 12,8
dddd	1 2,1	1 2,1	2 4,3	2 4,3	3 6,4	1 2,1	1 2,1	0 0	3 6,4	5 10,6	2 4,3	6 12,8
sdss	3 6,4	9 19,1	4 8,5	2 4,3	2 4,3	4 8,5	7 14,9	6 12,8	2 4,3	3 6,4	5 10,6	3 6,4
sdds	3 6,4	6 12,8	2 4,3	7 14,9	10 21,3	7 14,9	6 12,8	12 25,5	8 17,0	1 2,1	4 8,5	0 0
sdsd	0 0	7 14,9	17 36,2	6 12,8	6 12,8	7 14,9	13 27,7	4 8,5	5 10,6	10 21,3	8 17,0	8 17,0
sddd	1 2,1	8 17,0	6 12,8	4 8,5	8 17,0	6 12,8	6 12,8	9 19,2	12 25,5	10 21,3	6 12,8	11 23,4
ssss	2 4,3	0 0	0 0	0 0	0 0	1 2,1	0 0	0 0	0 0	0 0	1 2,1	0 0
ssds	1 2,1	2 4,3	0 0	4 8,5	2 4,3	2 4,26	0 0	5 10,6	2 4,3	1 2,1	2 4,3	2 4,3
sssd	0 0	0 0	1 2,1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
ssdd	1 2,1	0 0	0 0	0 0	2 4,3	2 4,26	0 0	2 4,3	1 2,1	3 6,4	0 0	1 2,1
Princ. dactyl.	36 76,6	15 31,9	17 36,2	24 51,1	17 36,2	18 38,2	15 31,9	9 19,1	17 36,2	19 40,4	21 44,7	22 46,8
- spond.	11 23,4	32 68,1	30 63,8	23 48,9	30 63,8	29 61,8	32 68,1	38 80,9	30 63,8	28 59,6	26 55,3	25 53,2
Summa dactyl.	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100
- spond.	86 45,7	99 52,7	106 56,4	114 60,7	111 59,0	99 52,7	107 56,9	95 50,5	116 61,7	119 63,3	102 54,3	124 66,0
Summa dactyl.	102 54,3	89 47,3	82 43,6	74 39,3	77 41,0	89 47,3	87 43,1	93 49,5	72 38,3	69 36,7	86 45,7	64 34,0
Versus dactyl.	188 100	188 100	188 100	188 100	188 100	188 100	188 100	188 100	188 100	188 100	188 100	188 100
- spond.	9 19,2	15 31,9	15 31,9	18 38,3	18 38,3	14 29,8	19 40,4	13 27,7	22 46,8	25 53,2	17 36,2	29 61,7
- aequi	16 34,0	11 23,4	5 10,6	12 25,5	4 8,5	9 19,2	7 19,9	12 25,5	5 10,6	6 12,8	8 17,0	5 10,6
Summa dactyl.	22 46,8	21 44,7	27 57,5	17 36,2	25 53,2	34 51,0	21 44,7	22 46,8	20 42,6	16 34,0	22 46,8	13 27,7
Summa dactyl.	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100	47 100

Quamvis paucorum sit versuum hoc elegidion, tamen observabis, Tibullum sibi constare; nam quae formae omnibus in carminibus sunt frequentatissimae, ut tabulis X et XXVII demonstravimus, in hoc quoque carmine plurimae leguntur, dicimus formas *dsss*, *dsds*, *ddss*. At quanto ab Albio distant interpretes Germanici ad unum omnes! Earum omnium formarum, quae poetae Romano sunt in deliciis et hac frequentia ejus propriae, paucissimae apud alios, apud alios nullae reperiuntur, iis autem formis, quae ut in omnibus poematis sic in hoc elegidio rarissimae aut nullae observantur, interpretes fere omnes ita favent, ut nihil sit dissimilius Tibullo. Istaë nostrarum interpretationum formae multo aptiores fuissent Theognidi ejusque sociis, quorum numeros tabula I nostrarum observationum demonstravimus, quam Tibullo. Accedunt eae in principiis quoque ad exemplaria Graeca potius quam ad Latina. Docuimus § 4, poetas Romanos, cum perspexissent quam inops esset dactylorum lingua Latina quaesivisse, quomodo damnum sarcirent et efficerent, ut inopia hujus numeri minus auribus perciperetur. Sic conditam esse metricam illam rationem, quae unum vel complures dactylos in capite hexametri collocandos curabat, ut toti versui forma dactylica imponeretur et gravitas quae est in principiis spondiacis submoveretur. Longe uberior dactylis est sermo noster sermone Latino, ut summarum et versuum dactylicorum Tibulli et interpretum comparatio in tabula aperit, et tamen quam plena spondeorum sunt principia omnium interpretationum! Ubertate autem dactylorum accedere linguam Germanicam ad Graecam, et differre a Latina testantur tabulae II et XXVIII inter se compositae. Secunda enim tabula docebat in carminibus Graecis summam dactylorum esse fere 66,0, spondeorum 34,0, hoc est fere 2 : 1, igitur altero tanto dactylis uberiorem esse linguam Graecam Latina. Idem observat *Gruppis*, (deutsche Uebersetzerkunst, pag. 358) cum dicit: *Die deutsche Sprache lässt nicht nur dactylische Rhythmen zu, sondern begünstigt sie*. Quodsi vel maxime insignia metri lineamenta, ut ita dicam, interpretes, antiquo numero usi, reliquerunt, quanta apparebit discrepantia, singulis hexametris elegiacis inter se collatis! Elucebit, perquam raro consentire interpretum hexametrum elegiacum cum Albii versibus, at longe plurimis locis recentes dactylico numero pro spondiaco poematum antiquorum et spondiaco usos esse, ubi ea dactylos exhibeant. Tabula infra apposita singulos tertiae elegiae hexametros ita enarrabit, ut primo ordine Tibulli, ceteris in ordinibus interpretum formae notentur.

T a b u l a XXIX.

Hex.	Tibull.	Anonym.	Strombeck	Koröff	Voss	Bauer	Guenther	Gruppe	Leopold	Teuffel	Binder	Eberz
1	dsds	dsdd	dds	dds	dssd	dsdd	dds	ssdd	sddd	dddd	dsdd	dadd
3	dsds	dsdd	sdsd	dds	sdsd	sdsd	dds	ssdd	sddd	sddd	sdsd	sddd
5	dsds	dsds	sss	sds	sds	dds	ds	dsds	sdds	ddd	dds	dds
7	dsds	sddd	sddd	dds	sdsd	sds	sds	sddd	ddd	ddd	sdsd	ddd
9	dsds	sds	sdsd	dds	sdsd	ds	ds	sddd	ddd	ds	sdsd	sds
11	dsds	sds	sdsd	sddd	sds	sds	sddd	sds	sddd	sddd	sddd	sddd
13	dsds	sddd	dds	ds	ds	ds	ds	ds	ds	ds	ds	ds
15	dsds	sdsd	sds	sdsd	sddd	sddd	sdsd	sddd	sdsd	sdsd	sdsd	ds
17	dsds	ds	sdsd	sds	sds	sds	sdsd	ss	ds	ds	sds	sddd
19	dsdd	ds	sddd	ds	sdsd	ss	sds	ss	sds	dsdd	sds	sdsd
21	dsds	sddd	sddd	ds	sds	ddd	ds	sds	ddd	ss	sdsd	ds
23	dsdd	sds	sdsd	sds	sdsd	sdsd	sds	ss	ss	sdsd	sdsd	sdsd
25	dsds	ds	dsds	sddd	dds	dds	ds	sds	sddd	sdsd	ds	sddd
27	dsds	sddd	sds	ds	sddd	sdsd	sdsd	sddd	sds	sddd	sdsd	sdsd
29	dsds	sds	sds	dds	sddd	sdsd	sdsd	ddd	ddd	ddd	sddd	sddd
31	dsdd	ds	sdsd	ddd	sddd	ds	ds	sdsd	dsdd	sddd	ds	ds
33	dsdd	ddd	ds	ds	ddd	sddd	ds	sddd	sddd	sddd	sddd	ddd
35	ds	sddd	sddd	ddd	ds	sdsd	ds	sddd	sddd	sddd	sds	ddd
37	dsds	ss	sdsd	sds	sds	dsds	sdsd	sds	sdsd	sddd	sddd	sddd
39	dsds	sddd	dsds	sdsd	ss	ss	sds	ss	ds	sddd	sddd	sddd
41	sddd	sds	sdsd	sds	sdsd	sdsd	sdsd	ddd	sddd	sddd	sdsd	sdsd
43	dsds	ds	sddd	sds	sds	sds	sdsd	sds	ds	sddd	ds	ddd
45	dsds	ds	sdsd	sds	sds	sds	ds	sds	sds	ddd	ddd	sdsd
47	dsds	sds	sds	ss	sds	dsds	sdsd	sds	dsds	sds	ss	ds
49	dsds	sds	sdsd	sdsd	sddd	sds	sdsd	sds	sds	sdsd	sds	sds
51	dsds	sds	sdsd	ds	ds	ds	sdsd	sds	ds	ds	sds	ds
53	ssss	sddd	sdsd	ddd	ds	ds	sds	sddd	ds	ddd	ds	ds
55	dsds	sdsd	ds	ss	sds	sds	sds	ss	ss	ss	ss	ss
57	sds	sds	ds	sdsd	ss	ds	sddd	sds	sdsd	ddd	ds	ds
59	dsds	sds	sdsd	sds	sds	sddd	sdsd	sds	sds	sds	sds	sdsd
61	d-ds	sdsd	ds	dsds	ddd	ss	ds	ds	ddd	ds	ddd	ds
63	ddd	sds	dsds	sds	dsds	dsds	dsds	sds	sddd	ds	dsds	dsds
65	ssds	ddd	ddd	sdsd	ds	ds	sddd	ddd	sds	ds	ddd	ss
67	dsds	ddd	dsds	ds	ddd	ds	ddd	ds	sddd	dsds	dsds	ds
69	dsds	sddd	sdsd	ds	sddd	sddd	sdsd	sds	sddd	ds	sds	sddd
71	dsds	ss	sds	ds	sds	ss	ds	sds	sds	ds	ds	sdsd
73	ssss	sds	sddd	ds	sds	ss	ds	sds	sds	sddd	ds	sds
75	sds	dsds	sdsd	ss	ds	ds	ddd	ds	ds	sdsd	ds	ds
77	dsds	sds	sdsd	sds	sds	sds	sdsd	ds	dsds	dsds	sddd	sddd
79	dsds	sds	ddd	ds	ddd	ds	sddd	sds	ds	ds	ddd	ddd
81	ssdd	sds	sddd	ds	sddd	sddd	sds	sds	ss	ssdd	ss	ds
83	sds	sdsd	ds	ss	ss	ds	sddd	sds	sdsd	sddd	ds	ds
85	d-dd	sdsd	sdsd	ds	dsdd	ds	ds	ds	ds	ddd	ds	ds
87	sds	sdsd	ddd	sddd	ds	sdsd	ddd	ss	sddd	sdsd	sds	sddd
89	dsds	sds	sds	ds	sddd	sds	sds	sds	sdsd	ds	sds	ss
91	ds	ds	ds	ds	ddd	sds	sds	ds	sdsd	sdsd	dsds	sddd
93	dsds	ds	ds	ds	sds	sddd	sds	ds	ds	sdsd	sdsd	sdsd

*) Operae pretium est allato exemplo demonstrare, quam proxime ad poetam Latinum accedant interpretes nostri, ubi idem metrum seu forte — id quod verisimillimum est — seu consulto retinuerunt. Eligo hexametrum sexagesimum tertium, qui inter Tibullum et interpretes plurimus congruit:

Hic juvenum series teneris immixta puellis.

Pari numero usi sunt:

Strombeckius: Chöre der Jünglinge sieht man gemischt mit zärtlichen Mädchen,

Pauca, quae formas inter se quam maxime contrarias exhibent, deligo. Tibullus inter alios bis usus est versibus spondiacis 53 et 73, pro quibus *Teuffelius* et *Koreffius* intulerunt versus dactylicos (dddd et sddd). Versibus 9 et 15 legitur apud Tibullum forma dsss, apud *Leopoldium* et *Bauerum* sddd; versu 27 et 69 forma Tibulliana est dsds, at *Binderi* et *Strombeckii* dsds. Pro forma sdds, qua usus est Tibullus versu 75, *Eberzius* inverso ordine scripsit dssd et quae multa sunt similia. Praeterea haud raro interpretes anaphora tam ampla usos esse observo, quam apud veteres me legere vix memini.*) Sic legitur apud *Gruppium* inde

Voss: Fröhlicher Jünglinge Reigen verschränkt mit niedlichen Jungfrau'n,
Bauer: Reihen von Jünglingen spielen gesellt zu zärtlichen Mädchen,
Günther: Schaaren der Jünglinge spielen gepaart mit zärtlichen Jungfrau'n,
Binder: Chöre von Jünglingen scherzen gemischt mit reizenden Mägdlein,
Eberz: Unter die blühenden Mädchen gemischt spielt heiter der Jüngling.

Depingit poeta triplici dactylo in priore versus parte adhibito qui satis rarus in capite versus legitur (cf. Tab. X) lusum et jocum, videmus quodammodo juvenes et puellas laeto saltantes et salientes. At diminuitur ne dicam eripitur illud levitatis et lusus, ubi graves spondei pro dactylis imprimis in versus capite inseruntur, ut praeter ceteros discrepantes interpretes fecit *Anonymus*, minus sane subauditur apud *Koreffium*, *Gruppium*, *Leopoldium*, *Teuffelium* quippe qui plures dactylos adhibuerint, attamen poetam ab iis non adaequari, non est difficile cognitu. Ipse compares eorum translationes, quae hic sequuntur:

Anonymi: Frischer Jünglinge Reih'n gemischt zu lieblichen Mädchen,
Koreffii: Und der Jünglinge Reihen vermisch mit lieblichen Mägdlein,
Gruppii: Und der Jünglinge Reigen in bunter Reihe mit Jungfrau'n,
Leopoldii: Dort mit zärtlichen Mädchen vereinet der Jünglinge Reigen,
Teuffelii: Aber der Jünglinge Bund scherzt freundlich mit blühenden Jungfrau'n.

*) Maximo mihi gaudio est, quod *Drobischium* idem mecum sentientem scio, qui vir praeclarus, cum sub finem praeteriti anni ei *Briegeri* libellum supra commemoratum (in quo translata est *Lucretii* de rerum natura libri primi prima pars) et ejusdem carmen quod inscribitur *Croesus* et *Adrastus* (Posnaniae 1870) misissem, libellos illos his cum litteris mihi remisit, quas quin concessu auctoris hoc loco foras dem facere non possum:

Brieger's lehrreiches Programm enthält viel feine syndezmologische Bemerkungen über den Hexameter, insbesondere den des Lucrez, und bedient sich dabei auch der statistischen Methode. Dagegen scheint er so wenig wie Andre auf die osteologische Form des Hexameter aufmerksam geworden zu sein, die doch sehr wesentlich zur Charakterisirung dieses Verses gehört. Wenn daher in der ersteren Beziehung seine schöne Uebersetzung sich so eng an das Original anschliessen mag, als billigerweise zu verlangen ist, so weichen dagegen seine Hexameter hinsichtlich ihres osteologischen Baues von denen des Originals weit ab, wie folgende Vergleichung zeigen wird.

Brieger bedient sich im Wesentlichen des *Lachmann'schen* Textes des Lucrez. Die bedeutendsten Abweichungen sind, dass er nach V. 189 zwei Hexameter einschaltet, die bei *Lachmann* auch nicht einmal im Commentar angeführt sind, und dass er den V. 328 ausschliesst, dagegen V. 334 aufnimmt. Ich glaube hier jedoch diese kleinen Unterschiede unberücksichtigt lassen zu dürfen, da sie auf das Resultat ohne wesentlichen Einfluss sind, und classificire daher die Formen des Hexameters zuerst nach dem reinen *Lachmann'schen* Text. Da dieser die Verse 44–49, desgleichen 334, streicht, so bleiben von den 369 Versen, die *Brieger* übersetzt hat, nur 362 übrig, unter denen 2 Spondiaci, 60 und 64 (die auch *Brieger* als Spondiaci übersetzt), welche ich ausschliesse, und

a vers. 35 sexies deinceps forma *sdds*, dum in Tibulli carmine iisdem versibus sunt formae: *dsss sdss dsds sddd ddds sdss*. Simili modo in *Teuffelii* interpretatione inde a vers. 31 usque ad vers. 43 septies redit forma *sddd* pro diversissimis Albii

dann also 360 normale Hexameter übrig behalte. Diese vertheilen sich, wie folgt, auf die 16 Formen des Hexameter.

<i>dsss</i> 56					
<i>dsds</i> 33		127	15,55		
<i>dssd</i> 30			9,17		
<i>dsdd</i> 8			8,33		35,28
			2,22		

<i>ddss</i> 50		103	13,89		
<i>dddd</i> 37			10,28		
<i>ddsd</i> 10			2,78		28,61
<i>dddd</i> 6			1,67		

<i>sdss</i> 37		72	10,28		
<i>sdds</i> 20			5,55		
<i>sdsd</i> 7			1,94		20,00
<i>sddd</i> 8			2,22		

<i>ssss</i> 24		58	6,67		
<i>ssds</i> 21			5,83		
<i>sssd</i> 8			2,22		16,11
<i>ssdd</i> 5			1,33		

		360		100	

Es ist bewundernswerth, dass hier schon bei einer so kleinen Anzahl von Versen die Regelmässigkeit in der Vertheilung der Frequenzen in vier viergliedrige Classen, so unverkennbar hervortritt.

Brieger's Uebersetzung besteht nach dem zuvor Angezeigten aus 364 Versen, von denen, da auch er 2 Spondiaci nachbildet, 362 normale Hexameter sind. Diese vertheilen sich aber nach demselben Schema auf die 16 Formen in folgender Weise. Es erhellt auf einen Blick, dass hier in der Uebersetzung die Gesetzmässigkeit in der Vertheilung der Frequenzen der verschiedenen Formen, die das Original zeigt, nicht wiederzufinden ist und dass in der Mehrzahl die frequentesten des einen die infrequentesten des andern sind.

<i>dsss</i> 10					
<i>dsds</i> 22		60	2,76		
<i>dssd</i> 10			6,08		
<i>dsdd</i> 18			2,76		16,57
			4,97		

<i>ddss</i> 28		177	7,73		
<i>dddd</i> 37			10,22		
<i>ddsd</i> 56			15,47		48,89
<i>dddd</i> 56			15,47		

<i>sdss</i> 18		93	4,97		
<i>sdds</i> 27			7,46		
<i>sdsd</i> 23			6,35		25,69
<i>sddd</i> 25			6,91		

<i>ssss</i> 2		32	0,55		
<i>ssds</i> 16			4,42		
<i>sssd</i> 4			1,10		8,84
<i>ssdd</i> 10			2,76		

Eine freilich nur sehr unvollkommene Regelmässigkeit lässt sich hier allenfalls durch folgende Anordnung herstellen.

<i>dddd</i> 10,22					
<i>dddd</i> 15,47		48,89	7,46		
<i>ddsd</i> 15,47			6,91		
<i>ddss</i> 7,73			6,35		25,69
			4,97		

<i>dsds</i> 6,08		16,57	6,08		
<i>dsdd</i> 4,97			4,97		
<i>dssd</i> 2,76			2,76		
<i>dsss</i> 2,76			2,76		16,57

<i>ssds</i> 4,42		8,84	4,42		
<i>ssdd</i> 2,76			2,76		
<i>sssd</i> 1,10			1,10		
<i>ssss</i> 0,55			0,55		

numeris. Adde *Guentheri* triplex illud *dsds*, quo inde a versu 47 pro *dsds ddss* *ddss* utitur et *Binderi* *ddds*, quod ter sese excipit inde a versu 61. Sed satis de incredibili illa diversitate dictum.

At dicis, miram quidem esse istam, sed eminere et exstare hoc potissimum

Aber freilich die successive Abnahme der Frequenzen fehlt hier in der ersten dieser 4 Classen.

Die grosse Verschiedenheit zwischen dem Original und der Nachbildung der Verse tritt noch mehr durch folgende Vergleichen hervor.

Bei Lucrez überwiegt in den 360 Hexametern

im ersten Fuss der Dactylus mit	63,89	Procent,
- zweiten - - Spondeus -	51,39	-
- dritten - - - - -	61,67	-
- vierten - - - - -	77,22	-

In den 362 Hexametern Brieger's dagegen überwiegt

im ersten Fuss der Dactylus mit	65,47	Procent,
- zweiten - - - - -	74,59	-
- dritten - - - - -	58,29	-
- vierten - - - - -	55,80	-

In den Hexametern des Lucrez ist

die Summe aller Dactylen 625 =	43,40	Procent,
- - - - Spondeen 815 =	56,60	-

In den Hexametern Brieger's ist

die Summe aller Dactylen 920 =	63,54	Procent,
- - - - Spondeen 528 =	36,46	-

Bei Lucrez verhalten sich hiernach

die Dactylen zu den Spondeen wie 100 : 130,41

bei Brieger dagegen wie 100 : 57,39

Der Gebrauch der Dactylen ist hier bedeutend häufiger als bei Ovid, wo sie in den *Amor. I* nur 53,3 Procent betragen, und erreicht fast den Homer, bei dem ihre Frequenz in der *Ilias I—IV* und der *Odyssee I—IV* durchschnittlich 68,1 Procent ist.

Ferner ist bei Lucrez die Zahl der

überwiegend dactylischen Hexameter	69 =	19,17	Procent,
- spondeischen -	146 =	40,55	-
- gleichmässigen -	145 =	40,28	-

bei Brieger dagegen ist die Zahl der

überwiegend dactylischen Hexameter	192 =	53,04	Procent,
- spondeischen -	50 =	13,81	-
- gleichmässigen -	120 =	33,15	-

Diese Resultate erregten in mir das Verlangen, den Bau des eignen Hexameters Brieger's in seinem *Krösus* und *Adrastus* kennen zu lernen, der, da das Gedicht „dem Meister im deutschen Hexameter“ O. Gruppe gewidmet ist, Anspruch auf Mustergültigkeit zu machen scheint. Ich habe daher den ersten Gesang, der aus 411 Versen besteht, unter denen 7 Spondiaci sind, untersucht und über die 404 normalen Hexameter folgende Resultate gefunden.

in carmine et minus fortasse conspici aliis in carminibus. Non obsto, videamus, quid de aliis experiamur.

Comparemus libri I decimam elegiam, quae est ex notissimis Tibulli.

Das Schema, welches die relativ grösste, aber nur in zwei Classen der Formen entschieden hervortretende Regelmässigkeit in der Vertheilung der Frequenzen giebt, ist dieses:

dddd	126	}	31,19	}	
ddsd	67	} 261	16,58	}	64,60
ddds	49		12,13		
ddss	19		4,70		
sddd	43	} 82	10,64	}	20,30
sdsd	19		4,70		
sdds	11		2,72		
sdss	9		2,23		
dsdd	32	} 49	7,92	}	12,13
dssd	3		0,74		
dsds	11		2,72		
dsss	3		0,74		
ssdd	3	} 12	0,74	}	2,97
sssd	3		0,74		
ssds	5		1,24		
ssss	1		0,25		

404

Es überwiegt hier

im ersten Fuss der Dactylus mit 310 = 76,73 Procent,

- zweiten - - - - 343 = 84,90 -
- dritten - - - - 280 = 69,31 -
- vierten - - - - 296 = 73,27 -

Die Summe aller Dactylen ist 1229 = 76,05 Procent,

- Spondeen - 387 = 23,95 -

Demnach verhalten sich

die Spondeen zu den Dactylen wie 100 : 318,60

oder die Dactylen zu den Spondeen wie 100 : 31,49

Endlich ist die Zahl

der überwiegend dactylischen Hexameter 317 = 78,46 Procent,

- spondeischen - 21 = 5,20 -
- gleichmässigen - 66 = 16,34 -

In jeder Beziehung tritt hier der Spondeus gegen den Dactylus zurück, in weit grösserem Maasse als selbst bei Homer.

Allerdings ist unsre Sprache bei ihrer Armuth an Spondeen vorzugsweise auf Dactylen angewiesen. Aber die Gefahr der Monotonie liegt nahe, wenn, wie hier in den ersten 100 Versen, allein die Form dddd 41 mal vorkommt, so dass sie sich an einer Stelle 5 mal, an einer zweiten 6 mal, an einer dritten 7 mal hinter einander wiederholt. An den wohlthuenden Wechsel der Formen in dem lateinischen Hexameter, an die Kraft, die in solchen Formen wie dsss, die hier nur 3 mal in 404 Versen vorkommt, oder in dem nur 1 mal vorhandenen tiefersten ssss liegt, darf man hierbei nicht denken. Aus diesen Gründen kann ich diese sonst fließenden, wohlklingenden und der deutschen Sprache keine Gewalt anthuenden Verse doch noch nicht als mustergiltige Formen des deutschen Hexameters betrachten.

4*

Tabula XXX.

Formae:	Hexameter.											
	Tibullus	Anonymus	Strombeck	Korff	Voss	Bauer	Günther	Gruppe	Leopold	Teuffel	Binder	Ebertz
dsss	5	14,7	0	0	0	0	0	0	2	5,9	0	0
dsds	10	29,4	2	5,9	3	8,8	1	2,9	2	5,9	2	5,9
dsdd	2	5,9	0	0	0	0	0	0	2	5,9	0	0
dsdd	3	8,8	1	2,9	0	0	0	0	2	5,9	1	2,9
ddss	2	5,9	1	2,9	2	5,9	2	5,9	0	0	0	0
ddds	3	8,8	2	5,9	3	8,8	1	2,9	2	5,9	4	11,8
ddsd	0	0	0	0	6	17,7	4	11,8	2	5,9	1	2,9
dddd	0	0	1	2,9	1	2,9	3	8,8	2	5,9	2	5,9
sdss	2	5,9	6	17,6	0	0	1	2,9	0	0	1	2,9
sdds	1	2,9	7	20,6	0	0	4	11,8	7	20,6	2	5,9
sdsd	1	2,9	6	17,6	5	14,7	5	14,7	2	5,9	4	11,8
sddd	0	0	5	14,7	2	5,9	2	5,9	3	8,8	6	17,6
ssss	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ssds	5	14,7	1	2,9	0	0	1	2,9	0	0	0	0
sssd	0	0	0	0	0	1	2,9	0	0	0	0	0
ssdd	0	0	2	5,9	0	0	3	8,8	2	5,9	2	5,9
Princ. dactyl.	25	73,5	7	20,6	21	61,8	15	44,1	21	61,8	15	44,1
- spond.	9	26,5	27	79,4	13	38,2	18	52,9	21	61,8	19	55,9
	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100
Summa dactyl.	62	45,6	71	52,2	76	55,9	79	58,1	85	62,5	92	67,6
- spond.	74	54,4	65	47,8	60	44,1	57	41,9	51	37,5	44	32,4
	136	100	136	100	136	100	136	100	136	100	136	100
Versus dactyl.	6	17,6	9	26,5	13	38,2	12	35,3	16	47,1	19	55,9
- spond.	12	35,3	7	20,6	8	23,5	4	11,8	1	2,9	2	5,9
- aequi	16	47,1	18	52,9	13	38,2	18	52,9	17	50,0	13	38,2
	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100

Addimus huic tabulae alteram, quae singulorum versuum formas Albii et interpretum accurate enumerat ita, ut in capite tabulae describantur formae Tibullianae.

T a b u l a XXXI.

Hex.	Ti- bullus	Ano- nymus	Strom- beck	Koreff	Voss	Bauer	Gün- ther	Gruppe	Leopold	Teuffel	Binder	Eberz
1	dsss	dsds	ddsd	sdsc	sddd	dddd	sdsc	ssds	sdsc	sddd	sdsc	sddd
3	sdds	sdds	sdsc	sssd	ssds	sdsc	dddd	ssdd	ssds	sddd	sddd	sddd
5	ddds	ssds	sddd	sdsc	sdds	sdds	sdss	sdds	sdds	ddds	sdds	ddds
7	ddss	sdsc	ddds	sdds	ddss	sdsc	ddds	dssd	dddd	sdds	ddss	ddss
9	ssds	sdss	sdsc	sdss	ssdd	dddd	sdsc	sddd	dddd	ssdd	sdsc	sddd
11	ddss	sdsc	ddsd	ddsd	ddsd	dddd	ddsd	sdsc	ddsd	dsdd	dssd	sddd
13	sdss	sdds	ddds	ddss	sddd	sdss	sdds	sdds	sdds	sdds	sddd	dsdd
15	dsdd	ddds	dddd	sddd	dsds	dddd	sddd	dsdd	dddd	sdds	sdds	ddds
17	dsss	sdss	sdsc	sdsc	sddd	ddss	ddds	sdds	sdss	ssdd	dsdd	sdsc
19	ddds	sddd	sdss	ddds	sdds	ssdd	ssds	sdss	ssdd	sdds	sddd	sdds
21	sdss	sdsc	ddss	sdsc	ddss	dddd	ddsd	dsds	dsdd	sdss	sdsc	sdss
23	dsss	sdss	dssd	dddd	ddsd	ddss	ddsd	dddd	ssdd	sdds	ddss	sdds
25	ssds	dsds	dssd	dssd	dsdd	ddds	dsds	dssd	sdsc	dssd	dsdd	ddds
27	ssds	sdds	sddd	sdds	dsdd	sddd	sddd	sddd	sddd	sdds	sddd	dddd
29	dsds	sdsc	ddsd	dddd	sddd	dddd	ddsd	sddd	sddd	dssd	dssd	sddd
31	dssd	sdss	sdss	ddds	dddd	sssd	sddd	dsss	sdds	dsdd	sdsc	dddd
33	dsss	sdss	sdss	sdsc	dsdd	sdds	dsds	dsss	dsdd	sdds	sdds	dsdd
35	dsdd	sdsc	sdss	ddss	sdsc	ssdd	dsdd	ssds	sddd	ssds	ssds	dsds
37	ssds	sdsc	sdsc	sdds	sddd	sddd	ddsd	ddds	ddds	dddd	sddd	dddd
39	dsds	ddss	sdsc	ssds	sdds	sddd	sddd	ssdd	sdds	sdss	sdss	sddd
41	dsds	sdds	sdsc	sdds	sdds	sddd	dddd	sdds	sddd	sddd	sddd	sddd
43	ddds	sddd	dsss	ddss	sdsc	sdsc	ssdd	dsds	ddds	dssd	sdsc	dddd
45	dsds	sdds	dssd	ddds	dsds	dsdd	ddsd	ddds	ddds	dddd	dsds	dddd
47	dsss	sdds	dsdd	dsds	gsdd	dddd	dddd	sdds	dddd	dddd	dddd	dddd
49	dsds	sddd	sdss	ssdd	sddd	ssdd	ddds	dsdd	dddd	ddds	dsds	ddds
51	dsdd	sdss	dsss	dsdd	ddds	sdsc	ddss	ssds	ssds	dsss	ddss	dsds
53	dsds	sddd	dsdd	ssds	sddd	sddd	dsdd	dddd	dddd	ddds	sddd	sddd
55	dsds	sddd	dsds	dddd	sdds	sddd	dsdd	ssds	dsds	dddd	ddds	dddd
57	sdsc	sdds	dsdd	dsdd	dsds	ddds	dsdd	sdss	sdsc	ddds	ddss	dsdd
59	dsds	dsds	dsdd	dsds	sdds	dsds	sdsc	ssds	ssds	dsdd	dsdd	ddds
61	dsds	dddd	ddds	ssdd	dddd	dsdd	dddd	dddd	dsds	sddd	dddd	dddd
63	dsdd	ddds	dsds	ssdd	sdds	dsdd	sdsc	dsdd	ddds	sdds	dsds	ddss
65	dsds	ssdd	sdss	sdds	ssdd	sdss	ddds	ddds	sddd	ssds	sdds	ssds
67	sds	ssdd	dsds	sddd	sddd	sddd	dddd	sdds	sddd	dssd	dsss	dsdd

Facile est intellectu, nos ad meliorem exitum non pervenisse. In elegia decima igitur, quae inter Tibullum et interpretes intercedit metrica discrepantia, neque minuta neque aucta, prorsus eadem est atque in tertio carmine, in quo inter 47 versus omnes decem interpretes tricies metrum Tibullianum exaequarunt (semel: versibus 19, 25, 31, 37, 57, 61, 65, 75, 81, 83, 85, 91; bis: verss. 5, 41, 47, 77; ter: vers. 67; sexies vers. 63), h. e. si felicissime cesserit, unusquisque interpretum de centenis versibus sex septemve (6,4) eodem, quo poeta Latinus, utitur numero. Quodsi in decima elegia, quae 34 hexametros continet, iidem interpretes

bis et vicies cum Albi versibus congruentem translationem scripserunt (semel: verss. 3, 13, 15, 19, 33, 43, 49, 61, 63; bis: verss. 5, 21, 45, 55, 59; ter: vers. 7), plane idem efficitur, nam e centenis versibus sex septemve (6,4) interpretes poetae metrum assecuti sunt. Ubi autem duae diversorum carminum translationes cum poetae versibus collatae simili modo a versuum structura recedunt, a vero non aberrabis, colligens, eandem rationem intercessuram esse inter ceteras quoque interpretationes cum elegis antiquis comparatas. At comparatis praecedentibus his duabus tabulis cum tabulis XXVIII et XXIX non solum maxima metrorum dissimilitudo, quae est inter poetam antiquum et recentes interpretes, sed in ipsa dissimilitudine summa observatur diversitas. Quae in antiqua poesi maximam movent admirationem, formarum videlicet aequitas et constantia, tanta est, ut cum in omnibus carminum libris tum in singulis poematis redire facile demonstratur. Utamur exemplo. Quas Tibullo in deliciis esse numeris probavimus, formae *dsss*, *dsds*, *ddss*, frequentatissimae sunt in tertio et in decimo quos elegimus elegis, excepta forma *ddss*, quae in carmine decimo praeter Tibulli usum rarior legitur. At quam non multum in usu metrorum semel usitatorum sibi constant interpretes, proxima tabula demonstrabit, cujus prior ordo continet formas creberrimas carminis tertii, alter carminis decimi.

T a b u l a XXXII.

	Carmen III.	Carmen X.
<i>Tibullus</i>	dsds dsss ddss	dsds dsss ssds
<i>Strombeck</i>	dsds sddd	dsds dsds dsds
<i>Koreff</i>	dsds sdds dsds	dsds dsds sdds
<i>Voss</i>	sdds sddd dsds	sddd sdds
<i>Bauer</i>	sdds dsds sddd	dsds sddd dsds
<i>Günther</i>	dsds dsds sdds sddd	dsds dsds dsds sddd
<i>Gruppe</i>	sdds sddd dsds ssds	sdds ssds dsds dsds
<i>Leopold</i>	sddd sdds	dsds sddd dsds sdds
<i>Teuffel</i>	dsds sddd	sdds dsds dsds dsds sddd
<i>Binder</i>	dsds sddd	sddd dsds
<i>Eberz</i>	sddd dsds dsds dsds	dsds sddd dsds

Restat, ut in pentametris eandem intercedere discrepantiam inter Tibullum et ejus interpretes, quam in hexametris vidimus esse, demonstramus.

Tabula XXXIII.

Formae:	Pentameter.																					
	Tibullus	Strombeck	Korff	Voss	Bauer	Göther	Gruppe	Leopold	Tessfel	Binder	Eberz											
	Carmen libr. I tertium.																					
ds	25	53,2	6	12,8	5	10,6	8	17,0	10	21,3	1	2,1	13	27,4	9	19,2	5	10,6	12	25,6	3	6,4
dd	7	14,9	24	51,0	32	68,1	21	44,7	19	40,4	31	66,0	10	23,4	21	44,7	31	66,0	16	34,0	26	55,3
sd	2	4,3	15	31,9	9	19,2	18	38,3	14	29,8	15	31,9	21	44,7	16	34,0	10	21,3	19	40,4	16	34,0
ss	13	27,6	2	4,3	1	2,1	0	0	4	8,5	0	0	2	4,3	1	2,1	1	2,1	0	0	2	4,3
	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100
Principia dactyl. spond.	32	68,1	30	63,8	37	78,7	29	61,7	29	61,7	32	68,1	24	51,1	30	63,8	36	76,6	28	59,6	29	61,7
	15	31,9	17	36,2	10	21,3	18	38,3	18	38,3	15	31,9	23	48,9	17	36,2	11	23,4	19	40,4	18	38,3
	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100
Summa dactyl. spond.	41	43,6	69	73,4	78	83,0	68	72,3	62	66,0	78	83,0	56	59,6	67	71,3	77	81,9	68	67,0	71	75,5
	53	56,4	25	26,6	16	17,0	26	27,7	32	34,0	16	17,0	38	40,4	27	28,7	17	18,1	31	33,0	23	24,5
	94	100	94	100	94	100	94	100	94	100	94	100	94	100	94	100	94	100	94	100	94	100
Versus dactyl. aequi	34	72,3	45	95,7	46	97,9	47	100	43	91,5	47	100	45	95,7	46	97,9	46	97,9	47	100	45	95,7
	13	27,7	2	4,3	1	2,1	0	0	4	8,5	0	0	2	4,3	1	2,1	1	2,1	0	0	2	4,3
	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100	47	100
	Carmen libr. I decimum.																					
ds	26	76,5	10	29,4	3	8,8	6	17,6	8	23,5	4	11,8	11	32,4	3	8,8	4	11,8	8	23,5	5	14,7
dd	4	11,8	7	20,6	18	52,9	11	32,4	16	44,1	24	70,6	4	11,8	24	70,6	22	64,7	12	35,3	20	58,9
sd	1	2,9	17	50,0	13	38,3	16	47,1	10	29,5	6	17,6	18	52,9	7	20,6	7	20,6	14	41,2	8	23,5
ss	3	8,8	0	0	0	0	1	2,9	1	2,9	0	0	1	2,9	0	0	1	2,9	0	0	1	2,9
	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100
Principia dactyl. spond.	30	88,2	17	50,0	21	71,7	17	50,0	23	67,6	28	82,4	15	44,1	27	79,4	26	76,5	20	58,8	25	73,5
	4	11,8	17	50,0	13	38,3	17	50,0	11	32,4	6	17,6	19	55,9	7	20,6	8	23,5	14	41,2	9	26,5
	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100
Summa dactyl. spond.	35	51,5	41	60,3	52	76,5	44	64,8	48	70,6	58	85,3	37	54,4	58	85,3	55	80,9	46	67,6	53	77,9
	33	48,5	27	39,7	16	23,5	24	35,2	20	29,4	10	14,7	31	45,6	10	14,7	13	19,1	22	32,4	15	22,1
	68	100	68	100	68	100	68	100	68	100	68	100	68	100	68	100	68	100	68	100	68	100
Versus dactyl. aequi	31	91,2	34	100	34	100	33	97,1	33	97,1	34	100	33	97,1	34	100	33	97,1	34	100	33	97,1
	3	8,8	0	0	0	0	1	2,9	1	2,9	0	0	1	2,9	0	0	1	2,9	0	0	1	2,9
	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100	34	100

T a b u l a XXXIV.

D i s t i c h o n.

	Tibullus	Anonym.	Strombeck	Koröff	Voss	Bauer	Günther	Gruppe	Leopold	Teuffel	Binder	Eberz
1	dssds	dsdsd	ddsddd	sdssds	sdssds	dsddd	sdssdd	sdsssd	sdssds	sdssds	sdssds	sdssdd
3	sdssds	sdsssd	sdsssd	sssdss	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
5	dsdsds	sdssdd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
7	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
9	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
11	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
13	sdssds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
15	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
17	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
19	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
21	sdssds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
23	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
25	sdssds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
27	sdssds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
29	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
31	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
33	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
35	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
37	sdssds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
39	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
41	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
43	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
45	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
47	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
49	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
51	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
53	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
55	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
57	sdssds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
59	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
61	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
63	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
65	dsdsds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd
67	sdssds	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	dsddd	sdsssd	sdsssd	sdssdd	sdssdd	sdssdd

Majorem quam in hexametris elucere pentametrorum Tibulli et interpretum discrepantiam, ubi singuli Tibulli pentametri cum interpretum versibus comparantur, facillime probaveris, sed hoc facere longum est. At summa efficitur diversitas numerorum, cum *Drobischii* novissimam de disticho Latino commentationem*) secuti distichon tanquam totum et inseparabile sumimus et sic Tibulliana carmina cum translationibus componimus. Praemissa tabula XXXIV, quae ejusmodi collationem continet, demonstrat semel tantum consentire translationem cum metris Tibullianis. Ne nimium absumeretur libelli spatium, elegimus brevius carmen decimum.

His de hexametro et pentametro expositis, interpretatio tantum abest ut metrum antiquum exaequet, ut propriam illam veterum poetarum virtutem, constantiam dico, plane negligat et debeat. Cum autem interpretes ad unum omnes in tanta daetylorum ubertate linguae nostrae tantopere a poetis antiquis discrepent, quaestio sua sponte movetur, qua ratione haec distantia explicanda sit. Quantum video, duplex exstat explicandi ratio: aut interpretes qualis sit distichi natura parum accurate examinasse et exquisivisse, aut metri antiqui formas nullius momenti putasse, quippe qui nihil discriminis inter singula disticha intercedere censerent; concedendum tamen est, in rebus difficillimis habendam esse interpretationem vere Germanicam, quae metri antiqui nunquam non rationem habeat, ut exempli gratia fit in metricis odorum translationibus. Praeter *Vossium*, qui in translationibus posterioris suae aetatis magis magisque veterum poetarum numeros secutus multum de vigore et vivacitate deperdidit, solus *Fridericus Augustus Wolf*, philologorum princeps, paullo plus centum Homeri versus metro Graeco arte applicatos in Germanicum transferendi conamen fecit, sed minore ut videtur successu**). Ut igitur est, hoc praeter omnem dubitationem positum est, structurae metricae iis, qui carmina antiqua in sermonem nostrum iisdem numeris, ut dicitant, transferunt, multo majorem rationem et curam adhibendam esse, quam factum esse usque ad hodiernum diem demonstravimus. Videtur sane lingua nostra inter omnes recentes linguas aptissima ad distichon excolendum et, affirmante Gruppo, talis, de qua optime sperare possimus, sed eo magis enitendum est, ut eas virtutes, quibus veteres poetae in numeris ad tantum perfectionis gradum productis excellant, quam accuratissime observemus et, servatis iis, quae Germanorum propria sint, cum lingua nostra quam artissime jungere studeamus. Ea enim interpretatio,

*) Cf. acta Societatis Regiae Lipsiensis anni 1871, pag. 1 sqq.

***) Cf. *Gruppe*, deutsche Uebersetzerkunst, et *Eichhoff*, Jahrb. f. Philolog. und Paedagog. II. Abthlg. 16. Jahrgang, 1870 pag. 532.

quae osteologiae et syndesmologiae distichi antiqui ita rationem habet, ut quidquid sermonis nostri elegantia requirat non deleatur, ea demum vera translatio potest dici.

In altera hujus capituli paragrapho quam paucissimis me absoluturum esse putaveram de elegis nostrorum poetarum quotquot inter principes feruntur, Goethii, Schilleri, Schlegelii, Plateni, aliorum, at mihi singula colligenti tanta aucta est scribendi materia, ut tantum abesset, ut una paragrapho absolvere possem, ut nova commentatio requireretur. Quae cum ita sint, optimum visum est, singulari commentatione, oblata alio loco scribendi facultate, de poetis Germanicis disserere et quid intercedat structurae discriminis inter distichon Latinum et Germanicum demonstrare.